

יחידה מס' 3 - חלומות ויעדים

מדריך למדריך

חלומות יוצרים מציאות

4 3 2 1

1. מודעות עצמית

2. תאמין בעצמך

3. חלומות ויעדים

4. עבודת המידות

כתיבה והפקה:

ניהול חינוכי: הדר סופר
ריכוז: חני מנצורה
כתיבה: יסכה אליצור, רועי זמיר
עיצוב גרפי: נעמה כץ

4 - 3 - 2 - 1

חלומות יוצרים מציאות

! ביחידה זו נעסוק בחשיבות שיש לחלומות ולשאיפות בהתקדמותו של האדם. נבחן את היחס שבין החלומות שלנו לבין הדרך להגשמתם.

1

מטרות:

- התלמידים יבינו עד כמה חשוב שלאדם יהיו חלומות ושאיפות.
- התלמידים יבינו שיש ערך להצבת יעדים גם אם יעדים אלה לא יוגשמו במלואם.
- התלמידים יתנסו בחשיבה ראשונית על שאיפותיהם האישיות.
- נבחן את היחס שבין החלומות שלנו לבין הדרך להגשמתם.

שלבי הפעילות:

- חלק א' - פתיחה: משחק או סרטון בנושא חלומות שמתגשמים (15 דק')
- חלק ב' - הצגת מקרה: להמשיך לחלום על אף הקשיים (7 דק')
- חלק ג' - לימוד + דיון: מה נשאר מהחלומות? משמעותו של חלום שאינו בר הגשמה (10-15 דק')
- חלק ד' - החלום שלי: חשיבה אישית על חלומות (5-10 דק')

עזרים:

- כרטיסי "חלום אישי" כמספר התלמידים

4 - 3 - 2 - 1

חלומות יוצרים מציאות

חלק א' - פתיחה

אפשרות א': חלומות מתגשמים - משחק כיתתי אינטראקטיבי

המדריך מחלק את תלמידי הכיתה לשתי קבוצות. על המסך מוקרנות שתי תמונות, שכל אחת מהן מכוסה ב- "קלפים" ולפיכך התלמידים אינם יכולים לראותן. המדריך יידע את התלמידים שבכל תמונה דמות של אדם מפורסם שחלם חלום 'גדול' והיסטורי ואף זכה להגשימו. לכל קבוצה 'נותנים' תמונה אחת: תמונה א' שייכת לקבוצה א', ותמונה ב' לקבוצה ב'. הפעילות מתנהלת על פי תור. לכל קבוצה, בתורה, מוצגת שאלה הקשורה לחלום של הדמות 'שלה' [השאלות מצורפות בנספח 1]. תשובה נכונה מזכה את הקבוצה בזכות "להפוך קלף" אחד מה"קלפים" שמכסים את התמונה שלה ולגלות את המוסתר מאחוריו. אם ענתה הקבוצה תשובה שגויה, התור עובר לקבוצה האחרת. מטרת כל אחת מן הקבוצות לגלות את החולם המסתתר מאחורי התמונה 'שלה' לפני שהקבוצה האחרת תגלה את החולם 'שלה'.

דמות א' - בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה (1860-1904)

דמות ב' - הרב משה צבי נריה, ממייסדי חינוך הציוני-דתי (1913-1995)

בתום המשחק, המדריך יסכם בקצרה את ההיכרות עם הדמויות ועם חלומותיהן:

הרב משה צבי נריה - בתקופה שקדמה להקמת המדינה, שתי השקפות עולם עיקריות היו בעולם היהודי: השקפה חרדית והשקפה חילונית. עם הזמן החלה להתבסס השקפת עולם ציונית-דתית, ששילבה דת ואהבת הארץ ללא סתירה ביניהן. תנועת הנוער של הציונות הדתית הייתה 'בני עקיבא', שחרתה על דגלה את האידאל 'תורה ועבודה' - המשלב לימוד תורה עם עבודת האדמה. בארץ היה אז חינוך חרדי מבוסס, ולצדו חינוך לא דתי. מוסדות חינוך המזוהים עם הציונות הדתית - כמעט ולא היו. הרב נריה, שעלה לארץ מרוסיה, רצה שגם לציונות הדתית יהיו מוסדות לימוד ושיבות.

ומה קרה לחלום? עם 13 תלמידים הוא פתח את ישיבת 'בני עקיבא' הראשונה, ומאז הכול היסטוריה. בעקבות הישיבה הראשונה קמו עוד מאות מוסדות חינוך לציבור הדתי-לאומי: בתי ספר יסודיים, בתי ספר תיכוניים, ישיבות ואולפנות.

בנימין זאב הרצל - בזמן שכ-15 מיליון יהודים היו מפוזרים מאות ואלפי שנים בכל יבשות העולם בלי שום ארגון מדיני, ובארץ ישראל שלטו בשנים אלו עמים שונים, קם **הרצל** והגה רעיון: בואו נקים ליהודים מדינה בארץ העתיקה שלהם, ארץ ישראל, ובה הם ידברו בשפתם העתיקה - העברית. אז, החלום נתפס כדמיוני מאוד ובלתי מציאותי לביצוע.

מה קרה לחלום? הרצל פעל ללא הפסקה: אסף כספים, ערך מסעות, שכנע, כתב, פעל אצל מנהיגים בינלאומיים ועוד. הוא נפטר בגיל צעיר בגולה, אבל זכה שחלומו יתגשם, וכיום יש מדינה יהודית בארץ ישראל.

שקופית מס' 2

המסקנה: בזמנם

של הרצל ושל הרב נריה החלומות שלהם נראו לא מציאותיים, אבל המציאות הוכיחה שחלומות גדולים, דמיוניים, הנראים רחוקים מאוד מהמציאות יכולים להתגשם.

4 - 3 - 2 - 1

חלומות יוצרים מציאות

אפשרות ב: סרטון: חלומה של מלאלה יוספזאי.

מלאלה יוספזאי, אישה צעירה מפקיסטן החלה כבר בגיל 11 לפעול למען הענקת חינוך לכל ילד ובעיקר לכל ילדה בפקיסטן. היא כתבה, דיברה והפגינה כדי שגם נשים יוכלו ללמוד ולרכוש השכלה. כשהיתה בת 15 נורתה בראשה על ידי אנשי הטאליבן הקיצוניים שלא הסכימו עם דעותיה. היא הוברחה ללונדון, שם השתקמה וממשיכה לפעול ולהשפיע בכל העולם למען השגת חינוך והשכלה לכל ילד וילדה. ב-2014, בהיותה בת 17 בלבד זכתה בפרס נובל לשלום. חלומה עוד לא הושג במלואו והיא ממשיכה לפעול להגשמתו.

דיון

? **שאלה פתוחה:** מה עוזר לחלומות להתגשם?

? **חלופה בשאלה סגורה:** מה עוזר לחלומות להתגשם?

השקעה	?	מראה חיצוני מסויים
כסף	?	מורים טובים
תפילה	?	רגישות
משפחה מיוחדת	?	חוכמה
חברים	?	שמירה על הכללים
גאווה	?	משהו אחר
נכונות להיעזר באנשים	?	

שקופית מס' 3

שאלות לדיון

- ? אילו דברים עשויים לעזור לחלום להתגשם (נתונים מולדים, החלום עצמו, השקעה ומאמץ, התגברות על נפילות והתעלמות ממי שלא תומך)?
- ? מה קל יותר - להתייאש או להמשיך? מדוע אנשים מתייאשים מלחלום?

סיכום: כדי להגשים חלום צריך:

- לחלום.
- אמונה בחלום ונכונות להשקיע כל מאמץ להגשים אותו.
- נתונים התחלתיים מתאימים כמו תכונות אופי מתאימות וכדומה.
- לעשות. להתאמץ ולהשקיע זמן ומשאבים רבים ככל האפשר. כל חלום מתחיל בצעד אחד קטן, בעשייה.
- להיעזר במי שיכול לעזור.
- כמובן לקבל סיוע מלמעלה, מהקב"ה, לעניין.

← המשך היחידה יכוון להבנה שגם אם לא מגשימים את החלום, השאיפה כשלעצמה - ערכה רב.

4 - 3 - 2 - 1

חלומות יוצרים מציאות

חלק ב' - לחלום / סיפורה של פסקל ברקוביץ'

המדריך יעבור להקריין את השקופית הבאה שבה מופיעה תמונתה השלמה של הדמות. הוא ישלים את הפרטים הנוספים על חייה של פסקל: בגיל 17, בדרכה

לבית הספר בפריז, החליקה פסקל על רציף הרכבת הקפוא ונפלה אל פסי הרכבת. שתי רגליה נקטעו. באותם רגעים נראה היה כי החלומות שלה נקטעו גם הם. מאז היא עברה תהליך שיקום ארוך וקשה.

המדריך ישאל:

- ? האם במצבה החדש תוכל פסקל להגשים את החלומות שלה: להתגייס לצבא? לעסוק בספורט?
- ? האם לדעתכם עליה להפסיק לחלום? האם במצבה העכשווי החלום להיות ספורטאית ידכא אותה או יקדם אותה בחיים?

המדריך יספר כי התאונה המחרידה לא גרמה לה להזניח את חלומותיה, אפילו לא לרגע. היא השתקמה, ביקשה להשתחרר מאשפוז מהר ככל האפשר... עלתה לארץ, התגייסה ליחידה שרצתה, והמשיכה בקריירה של ספורטאית אולימפית בטיפוס על קירות ובחתיירה, והשתתפה גם באולימפיאדת הנכים. היא נישאה וילדה שתי בנות. בהרצאותיה היא מספרת כי דווקא הפציעה גרמה לה לגלות בתוכה כוחות מיוחדים.

המדריך יציג תמונה ונתונים ראשוניים על הדמות:

בגיל 17, הייתה פסקל ברקוביץ', יהודייה ילידת צרפת, ספורטאית מצליחה שהשתתפה בתחרויות בינלאומיות, רקדנית ותלמידה מצטיינת.

בעקבות ספר שקראה, הפכה לצינונית נלהבת. היא חלמה לעלות לארץ, להתגייס לצה"ל ולהיות ספורטאית אולימפית.

המדריך ישאל:

- ? מה אתם חושבים על החלומות שלה? קלים / קשים להשגה?
- ? מה נערה כמו פסקל צריכה לעשות כדי להגשים את החלומות שלה?

לקריאה נוספת על קורות חייה: פסקל ברקוביץ' ויקיפדיה ובאתר הרשמי שלה.

שקופית מס' 4

שקופית מס' 5

! חלום הוא בעצם שאיפה. ישנם חלומות ריאליים וישנם חלומות רחוקים יותר. מי שחולם גבוה, גם אם לא יצליח להגשים את חלומו במלואו, אבל יתאמץ ככל יכולתו למענו - יתקדם בחיים.

4

3

2

1

חלומות יוצרים מציאות

סיפורה של פסקל הוא סיפור מדהים על חלומות ועל כוח רצון חזק להגשימם. בעקבות הסיפור, 'נעלה קומה' ונבחן את הקשיים הניצבים בדרך אל הגשמת החלומות, ונדון במצבים שבהם אי-אפשר להגשים חלומות במלואם:

המדריך ישאל:

- ? מה נוכל ללמוד מפסקל לגבי קשיים בדרך להגשמת החלומות שלנו?
- ? נחזור אלינו, כאנשים רגילים, מדוע אנחנו מוותרים על חלומות שיש לנו?
- ? תארו לעצמכם שאדם חלם חלום, והנתונים שלו אינם מאפשרים לו להגשים אותו. הוא מנסה - ו'לא הולך'. האם יש טעם שימשיך לחלום?

המדריך יכוון את התלמידים להבנה שוויתור על חלומות יכול לגרום לייאוש ולחוסר עשייה, ולעומת זאת, החלום, גם אם אינו מושג, בכל זאת הוא נשאר כשאיפה שיש לה יכולת להוביל את החולם להתקדמות, ולו ב'משהו'.

4 - 3 - 2 - 1

חלומות יוצרים מציאות

קטעי לימוד - מה נשאר מהחלום?

אפשרות ב: מתוך דברי הרב ליכטנשטיין

"הרמה שאליה נשאף ונשתוקק בהבנת הקב"ה ותורתו היא שתקבע את התוצאות שאליהן נגיע. ההכנה וההשקעה יקבעו את מידת ההצלחה שלנו..." (הרב אהרון ליכטנשטיין, שיחה על פרשת השבוע לפרשת שמות)

מיקוד: כאשר אדם שואף לעבוד את השם, מידת ההצלחה שלו תלויה בגודל שאיפתו. לכן, אדם ששואף להיות צדיק, גם אם לא יהיה צדיק גמור, בוודאי יתקדם יותר ממי שלא שואף לכך מלכתחילה. כך הדבר בכל תחומי החיים: השאיפה היא שמקדמת את האדם, וגם אם לא יגשים את החלום במלואו, אין ספק שיתקדם ולא יישאר בנקודת המוצא שבה עמד בתחילה.

אפשרות א: מתוך עולת ראי"ה / הרב קוק זצ"ל

"יש חיסרון בטבע האדם (= בטבע האדם ישנה 'בעיה'), שמה שהוא חפץ - הוא הרבה מאוד (= שהוא שואף לדברים גדולים), וכשאנו יכול להגיע למבוקש שלו - הוא מניח ידו ואינו חפץ להשתלם כלל (= וכשהוא לא מצליח להשיג אותם הוא מתייאש ולא רוצה להתקדם כלל). ובאמת, אע"פ שצריך לחפץ הרבה (= מצד האמת צריך לחלום חלומות גדולים), מכל מקום כשאינו עולה בידו הרבה - צריך להוקיר הרבה מה שיעלה בידו (= וכשלא מצליחים להגשים חלום, צריך להעריך מאוד את מה שכן הצלחנו להגיע אליו)". (עולת ראי"ה ח"ב עמ' קס)

מיקוד: לאדם ביסודו יש שאיפות גדולות ורצונות עצומים, וכאשר הוא רואה שאינו יכול להשיג את רצונותיו ושאופותיו - הוא מתייאש, זונח גם את מה שהשיג ומוותר על הכול. הראי"ה קוק מסביר שהאדם צריך להמשיך בשאיפותיו הגדולות ולא להוריד את רמת השאיפות בשל החשש שמא לא יצליח להשיגן במלואן, אלא להיפך: כאשר האדם רואה שהוא אינו מצליח להשיג את שאיפותיו - עליו לשמוח בדברים שכן הצליח להשיג, ולהודות עליהם לקב"ה. הרצון הגדול והשאיפות העצומות יגרמו לאדם להמשיך להשקיע ולהתאמץ, גם אם לא יצליח להגשים הכול במלואו, בוודאי ישיג הישגים חלקיים בדרך להגשמת החלום.

שקופית מס' 6

שקופית מס' 7

! קטעי הלימוד המוצעים להלן מבהירים את הנקודה שהחלום הוא שאיפה שמקדמת את האדם במשהו, אפילו לא יוגשם החלום במלואו. לכן אל לנו להסתפק בחלומות 'קטנים' או חלילה להפסיק לשאוף, אלא תמיד לשאוף גבוה וקדימה.

4 - 3 - 2 - 1

חלומות יוצרים מציאות

בעקבות הלימוד - שאלות לחידוד ולהבנה:

- ? כאשר אדם חולם חלום 'גדול' ורואה שקשה להגשימו - מה נוח וטבעי לו יותר - להתייחס או להמשיך בכל הכוח? (לשיטת הרב קוק, הטבע האנושי נוטה להתייחס ולהגיע חלילה לאפס מעשה)
- ? מה יגרום לנו להבין שצריך להמשיך ולשאוף? (ההבנה שגם המעט שהשגנו ערכו גדול מאוד, וכמובן גם הידיעה או האמונה שגם לחלומות גדולים יש סיכוי להתגשם)
- ? מה תורמים לאדם החלום והשאפה גם אם לא יוגשמו במלואם? מומלץ לבקש מהתלמידים דוגמאות לדבר.
- ? **חלופה בשאלה סגורה:** האם אדם שחלם ולא הצליח לממש את החלום כולו הפסיד או הרוויח? הצדיקו את התשובה שלכם. מה הפסיד? מה הרוויח? מה פירוש "הרבה מה שיעלה בידו" / "הרמה שאליה נשאף תקבע את התוצאות שאליהן נגיע?"

סיכום המסרים של הלימוד:

גם אם החלומות לא הוגשמו במלואם, עצם השאיפה להשיגם יכולה להביא את החולם להישג חלקי. אילולא שאף - לא היה מתקדם כלל.

החלומות משפיעים על אופיו של האדם, על טיבו ועל עולם הערכים הפנימי שלו. מי שחולם על דבר מסוים, גם אם לא יגשים אותו, החלום הופך לחלק מאישיותו (למשל: מי שחולמת להיות דוגמנית, עסוקה בטיפוח היופי; מי שחולמת להיות סבלנית, עסוקה בעבודה לשיפור המידות וכד').

חלום שלא התגשם:

להרחבת הרעיון, המדריך יציג על המסך 5 חולמים ואת חלומותיהם **שלא** התגשמו (או: לא התגשמו במלואם). המדריך ידגים את הרעיון מדמותו של משה רבנו, ולאחר מכן יציג לתלמידים עוד ארבע דמויות דמיוניות המייצגות חלומות שונים שלא התגשמו במלואם. התלמידים יתבקשו לחשוב מה בכל זאת נשאר מכל אחד מן החלומות.

שקופית
מס' 8

שקופית
מס' 11

החולם / החולמת	החלום שלא התגשם	מה בכל זאת נשאר?
משה רבנו	להיכנס לארץ ישראל	אהבת הארץ, דחיפת העם והכנתו לקראת הכניסה, כוח התפילה
ריצ' רוטשילד	להיות מיליונר	תאוה לכסף (אולי עסק קטן?)
חלי חלומי	לסיים את בחינות הבגרות בממוצע 10	היכולת להשקיע, הידע שצברה, ממוצע 9
אוהד כדורי	להיות שחקן ב'מכבי'	אהבת הספורט, יכולת ספורטיבית
נדב חסידיס	להקים, בארץ ובעולם, מרכזי חסד עצומים למען עניים	אדם שהחלסד והנתינה במרכז עולמו

4 - 3 - 2 - 1

חלומות יוצרים מציאות

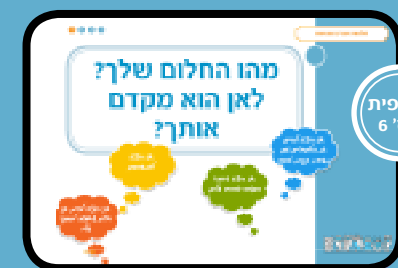
חלק ד' - החלום שלי

א. המדריך יחלק לתלמידים כרטיסי "חלום אישי" - כרטיס אחד לכל תלמיד [הכרטיסים מובאים בנספח 2]. הוא יבקש שכל אחד מהם יחשוב על חלום או על שאיפה שיש לו וירשום אותו/ה על צדו האחד של הכרטיס שקיבל. לאחר שהובן קודם לכן, כי יש חלומות שניתנים להגשמה ויש חלומות שהם בגדר שאיפה חיובית, ובהווה נראים קצת לא מציאותיים, המדריך יבהיר לתלמידים שהם יכולים לבחור חלום קל להשגה או ממש רחוק וקשה ואף כזה שנראה בלתי מושג, ובלבד שיהיה חיובי. אין צורך לשתף את המליאה.

המדריך יוכל להרחיב ולומר כי החלום או השאיפה שיבחרו יכולים להיות קשורים להווה או לטווח הקצר, כמו למשל הצלחה במבחן, או עתידיים, כמו למשל להיבחר לתפקיד הנשיא. הם יכולים להיות קשורים למישור האישי, כמו למשל להיות אבא טוב לילדיי, להתגבר על מידת הכעס וכד', או להצלחות בעולם, כמו למשל לרכוש מקצוע מסוים וכד'. **העיקר שהחלום יהיה שאיפה שמקדמת.**

ב. בצד השני של הכרטיס "חלום אישי" מופיעים ארבעה מושגים/אייקונים 1. מאמץ 2. עזרה 3. אמונה 4. אבק חלום התלמידים יצינו במקומות המתאימים:

1. מאמץ שיידרש מהם כדי להגשים את החלום שלהם;
2. דמויות שלדעתם יכולות לסייע להם בהגשמת החלום;
3. תפילה או בקשה לבורא עולם שיסייע להם בהגשמת החלום;
4. כיצד החלום עוזר להם ומקדם אותם גם אם בסופו של דבר לא יוגשם במלואו.

שקופית
מס' 6

פעילות הסיכום מאגדת את השלבים שנלמדו ביחידה. התלמידים יחשבו על חלום אישי שלהם ויפרטו אותו לפרטים מתוך הבנת חשיבותם של חלומות ושאיפות בחיי האדם, גם אם לא הוגשמו במלואם.

נספח 1: שאלות למשחק:

לדמות א (בנימין זאב הרצל)

1. כמה יהודים בערך חיו בארץ ישראל לפני כמאה וחמישים שנה? א. שישה מיליון ב. 500 ג. 22,000
2. איך נקראה השאיפה של היהודים לעלות לארץ ולהקים לעצמם מדינה? א. ציונות ב. מדיניות ג. סוציאליזם
3. כמה עולים הגיעו לארץ בעקבות הציונות לפני קום המדינה? א. יותר מחצי מיליון ב. כמה מאות ג. חמישה מיליון
4. למה השתמשו מרבית היהודים בכל העולם בלשון העברית בתקופת הגלות?
א. לדיבור ולכתיבה בינם לבין עצמם ב. ללימוד תורה ומקצועות קודש בלבד ג. לכתיבת מכתבים וספרות
5. מי שלט בארץ ישראל לפני קום המדינה? א. בריטניה ב. ארה"ב ג. מצרים
6. לפני כמאה שנה, מי היו את רוב אוכלוסיית הארץ? א. יהודים ב. אנגלים ג. ערבים

לדמות ב (הרב נריה)

1. מהי הסיסמה של תנועת 'בני עקיבא'? א. עלה נעלה ב. תורה ועבודה ג. תורה עם דרך ארץ
2. רב והוגה דעות שהנהיג את הציונות הדתית בארץ ישראל: א. הרב קוק ב. הרב שטיינזלץ ג. רבי יוסף קארו
3. כמה מוסדות חינוך דתיים-לאומיים היו בארץ בתקופת העליות הראשונות שלפני קום המדינה?
א. אפס ב. ישיבה אחת לבנים ואולפנה אחת לבנות ג. שמונה עשר מוסדות בסך הכול
4. באיזו שנה קמה הישיבה התיכונית הראשונה של הציונות הדתית (ישיבת כפר הרוא"ה)? א. 1800 ב. 1998 ג. 1940
5. איזה מוסד אינו משתייך למוסדות הציונות הדתית? א. האוניברסיטה העברית בירושלים ב. ישיבות ההסדר ג. אולפנות